

Rød Ungdom om
NICARAGUA's utenrikspolitikk
miskituindianerne i NICARAGUA

temahefte 1983

PRIS KR 10.-

Heftet ser ut til å ha feilnummerering av sider,
idet sidene 31, 32, 33 og 35 mangler.

NICARAGUAS UTENRIKSPOLITIKK

MISKITUENE I NICARAGUA

Temahefte fra Rød Ungdom 1983

forfattet av Henning Knutsen

NATURTRYKK

Stenergt. 16

OSLO 1

MINORITETSGRUPPENE I NICARAGUA

Et av de viktigste poengene i USA's propaganda-krig mot Nicaragua, har vært påstanden om forfølgelser av, og folkemord mot minoritetsgrupper i landet, særlig mot Miskitu-indianerne. Hjemlige konservative, særlig Aftenposten og Den Konservative Studenrforening, har fulgt lojalt opp.

Finnes det noe hold i disse påstandene, har sandinistene gjort seg skyldig i overgrep og terror mot nasjonale minoriteter? La oss først se på hvordan befolkninga i Nicaragua er sammensatt og hvordan forholdet mellom de forskjellige gruppene har vært gjennom historia.

Av ei befolkning på ca. 2,8 millioner anslås det at mellom 93 og 96% utgjøres av mestizer, dvs. ei blanding indianere og europeere, hovedsaklig av spansk avstamning. Det finnes også enkelte innslag av negroide og asiatiske (kinesiske) folkeslag i denne gruppa. Overklassen er i Nicaragua, som i de andre Latin-amerikanske land, mest "europeiske" og lite blanda med andre raser - men dette er en regel med mange unntak. Mestizene er i overveldende flertall

på Stillehavskysten og de tett befolka områdene ut mot den. Over 90% tilhører den katolske kirke og enda fler er spansktalende.

Zelaya-provinsen/Atlanterhavskystregionen er ganske annerledes, arealet utgjør nesten 50% av landets totale, mens befolkninga utgjør snaut 10%. Også i Zelaya-provinsen utgjør mestizene flertallet (ca. 60%) av de 29 000 innbyggerne, men her finner man også storparten av landets minoriteter. Miskituene er den største av disse, men hvor mange de er er svært usikkert. Talloppgavene varierer fra ca. 70 000 til 150 000.⁽¹⁾ Noe av grunnen til forvirringa ligger i at det aldri har vært noen skikkelig folketelling i området, at Miskituene også finnes i Honduras, og at man heller ikke vet sikkert hvor mange som har flyktet dit de siste åra. Et anslag mellom 75 000 og 100 000 i Nicaragua er vel sannsynlig.

Miskituene ble i løpet av 1600-tallet sterkt blanda med afrikanske slaver, og kom tidlig i kontakt med de engelske kolonisatorene. Engelskmennene benyttet sin vanlige "splitt og hersk"-taktikk. De utpekte i 1867 en Miskitukonge for hele Atlanterhavskysten, med eng-

elsk støtte til å herske over de andre folkeslagene der. Dette var en ganske annen taktikk enn de spanske kolonisatorene på Stillehavs-kysten benytta. Der ble store deler av indianerne fordrevet eller utrydda ved slaveeksport til sør-amerika.⁽²⁾

Miskituene ble således sjøl undertrykkere av de andre folkeslagene. Helt fram til 1900 var det andre indianerlandsbyer som måtte betale "skatt" til Miskitu-kongen.⁽³⁾ Nærmere 80% av Miskituene tilhører "Moravia-kirken", en evangelisk menighet som oppsto i Tsjeckoslovakia i 1457, og kom til Nicaragua i 1849.

Sumu- og Rama-indianerne innvandra fra Sør-amerika på 12-1400 tallet. For Sumuene varierer talloppgavene mellom 7 000 og 15 000, mens det er snaut 1 000 Rama-indianere. Begge disse gruppene er katolske og har, i likhet med Miskituene, sine egne språk.

Det er opp i mot 30 000 kreoler (afrikanere eller blanding av afrikanere og europeere). De er engelsktalende og er hovedsaklig konsentrert sør i Zelaya, rundt byen Bluefields. Flertallet av dem tilhører "Moravia-kirken". Den siste gruppa er Garifuna (eller Garinagu). Det er etterkommere av ur-innvånerne på St. Vincent utafor Sør-amerika. Det er mellom 1 000 og 1 500 av dem.

Opp gjennom århundredene var det svært liten kontakt mellom Atlanterhavs-sida og Stille-

havs-sida. Til tross for Nicaraguas uavhengighet i 1823 fortsatte engelskmennene å være enerådende på Atlanterhavs-sida helt fram til 1900. På denne måten oppsto en stor kulturell og økonomisk splittelse mellom de to landsdelene.

Under general Zelayas diktatur fra 1893 til 1909 ble engelskmennene drevet ut, og den "spanske" delen av Nicaragua begynte for første gang å gjøre seg bemerket i regionen. General Zelaya sto for en liberal, nasjonalistisk politikk som gikk hardt fram på Atlanterhavs-kysten i bestrebelsene etter å modernisere. Indianerne ble fordrevet fra jorda og, mer eller mindre frivillig, satt til å blodslite i gruvene. Zelayas nasjonalistiske politikk brakte ham også i motsetning til USA, og i 1909 ble han avsatt av en amerikansk invasjonstyrke. Under Sandinos frigjøringskrig (1927-33) var det en del kamphandlinger på Atlanterhavs-kysten, hvor en del av indianerne slutta opp om Sandino. I Somozaenes regjeringstid (1936-79) var interessen for Zelaya-provinsen minimal, noe gruve- og plantasje-drift ble drevet, men stort sett ble området overlatt til seg sjøl. Enkelte overgrep mot befolkninga fra Somoza-soldatene fore-

kpm, men de var svært fåtallige i forhold til terroren på Stillehavs-sida.

SANDINISTENE KOMMER

Under frigjøringskrigen (1977-79) forekom det ingen større kamper i Zelaya-regionen, kun spredte aksjoner. Området falt helt utenfor revolusjonen og bare et lite mindretall kjente til FSLN's politikk. FSLN sjøl derimot hadde store planer for regionen. Snaut to uker etter seieren uttaler Carlos Nuñez (medlem av 9-manns ledelse) i FSLN, og president i statsrådet) følgende: "Atlanterhavskysten må fullstendig integreres i den revolusjonære utviklingsprosess og ubetinget tilsluttes resten av landet. Vi vil ikke fortsette den Somozistiske tradisjon, hvor innbyggerne på Atlanterhavskysten kun var ettertraktet når de skulle stemme på han (Somozas) i valgene..... Vi vet at det er der, på grunn av forholdene der, at spydspissen i kontra-revolusjonen kan finnes".⁽⁴⁾ Og Sandinistene kom til Zelaya, stort sett unge mennesker - fylt med triumfens jubel - og vissheten om at det hadde kostet 50 000 menneskeliv å seire. Nå skulle også den andre halvparten av Nicaragua med i gjenoppbygginga. Den revolusjonære entusiasmen ble fort nedkjølt, de møtte er folk

fylt med skepsis for de "nye spanjolene" og uten noen kjennskap til revolusjonære massebevegelser eller FSLN's politikk. Sjøl mestizene i provinsen var lite begeistra for de "nye kommissærene". Gjennom utbygging av helsevesenet og alfabetiseringskampanjen greide likevel sandinistene å bygge opp et visst tillitsforhold til befolkninga i byene. På landsbygda gikk det mer trått. Her var det ofte høvdinger eller prester som følte sin posisjon trua av sandinistenes demokratiske modeller. Dessuten var det et språkproblem; Sandinistene var spansktalende, et språk som verken var populært eller utbredt i de trakter. Indianerne hadde holdt sterkt på sitt språk - som et middel til å opprettholde sin identitet. For eksempel Sumu-indianerne ville aldri benytte sitt språk i nærvær av fremmede - dels av skam (pga. den kulturelle undertrykkinga), men også for å "beholde" språket.⁽⁵⁾ At kommunikasjonene i Zelaya-provinsen i tillegg er elendige, klimaet er tildels forferdelig (i Bluefields er det 6 000 mm nedbør i året, til sammenligning er det under 2 000 mm i Bergen), sjukdommer florerer. Miskitu-indianerne har fått sitt navn fra engelskmennene, de oppkalte dem etter moskito-myggen (den som sprer malaria) som finnes i overflod der. Det

finnes ingen direkte veiforbindelse til Stillehavsområdet. Frakt må skje med båt eller fly. Det finnes ingen dagsaviser, og nesten ikke telefon og radio. Dette var forholdene sandinistene måtte ta utgangspunkt i.

MISURASATA DANNES

Allerede i 1973 hadde en del moraviske prester tatt initiativet til en organisasjon som skulle hindre at lokale handelsmenn utnyttet indianerne. ALPROMISU, som organisasjonen het, ble stort sett ignorert av Somoza, til tross for raskt

økende aktivitet. Organisasjonen var blant annet en av stifterne til WCIP (Verdensrådet for urbefolkninger). Sandinistene ga tidlig uttrykk for at man ønska en organisasjon hvor også de kunne delta. 11. november 1979 ble det så i Puerto Cabezas stifta en ny organisasjon - MISURASATA (Miskitu, Sumu, Rama, Sandinista, Asla Takanka - "i fellesskap".)

185 forskjellige landsbysamfunn var representert og i følge Brooklyn Rivera, en av lederene i MISURASATA gikk det ikke for seg uten problemer: "Daniel Ortega sa: "Dere kan ikke organisere dere sjøl". Men våre folk sa: "Selvfølgelig kan vi". Han ble rasende og forsvant. Siste dag av møtet kom han tilbake og sa: "Alle som har vært her kan holde kjeft, og bare de eldste og fattigste av dere skal snakke. De som starta ALPROMISU skjønnte likevel ikke hva de bedrev". Da sa de gamle: "Herren er med oss. Også om mange av oss må dø, vil ikke Herren tillate at vår organisasjon blir ødelagt". En gammel Sumu sa: "Vi drar ikke herfra. Det er bedre å bli her og dø, når vi ikke tillates å organisere oss. Det er bedre å dø som en mann enn å leve som slave. Nå må vi få vår frihet, vi må bli mer verdt. Vi, som et folk, som borg-

ere av Nicaragua - vi har våre rettigheter". Og sånn gikk det til at vi idag har vår organisasjon".⁽⁶⁾ Om historien er sann, så fikk ikke MISURSATA noen særlig vellykka start!

Stiftelsesmanifestet gir likevel inntrykk av stor vilje til å følge sandinistenes linje. Disse målsetninger ble satt opp: "1.) Befri og fremme vår kultur, da vi som etnisk gruppe har vår egen kultur, som er et produkt av vår biologiske og sosiale trang og et uttrykk for våre levesett. Vi vet, at det er et anliggende for revolusjonen å ta vare på og fremme de nasjonale kulturskatter som Nicaraguas forskjellige kulturer har. 2.) Tilfredsstille våre økonomiske behov. Vår organisasjon må vie produksjon og fordeling av livsnødvendige goder spesiell oppmerksomhet. Våre oppgaver i dag omfatter:

- Gjenoppdage vår historie.
- Utrekke våre språk og kulturer.
- Ta del i alfabetiserings-, fostrings-, og utviklingsprogrammene til vår revolusjonære regjering.
- Anerkjennelse og lære det spanske språk som landets offisielle.
- Kamp mot rasisme og diskriminering.

På denne måten vil vi bidra til å integrere

våre folk i nasjonens liv og ta del i oppbygginga av et rettferdig og menneskelig samfunn i Nicaragua, i samsvar med ideene i vår revolusjon".⁽⁷⁾

MISURASATA ga også støtte til FSLN i sine allmenne retningslinjer: "Den sandinistiske revolusjonen baserer seg på følgende plattform: Nasjonalisme, anti-imperialisme, internasjonallisme, folkestyre og demokrati. Vi, nasjonens indianere, erklærer at dette er de mest konsekvente og effektive uttrykk for å realisere vår nasjonale rett i alminnelighet, og vår indianske rett i særdeleshet".⁽⁸⁾ I begynnelsen så det da også ut til at samarbeidet fungerte brukbart.

OPPRØR I BLUEFIELDS motsetningene skjerpes

Alfabetiseringskampanjen og det første helseprogrammet for Zelaya hadde greid å gi sandinistene en posisjon blant folket på Atlanterhavs-kysten. Ikke minst det faktum at alfabetiseringen ble gjennomført på de forskjellige språkene hadde bidratt til det. Men 28. september 1980 brøt det ut fullt opprør i Bluefields, den største byen på kysten. I fire dager ble Bluefields herja av voldsomme demon-

strasjoner, streiker og plyndringer. Bakgrunnen var at 80 Cubanske lærere og leger, som skulle ut på bygda, hadde kommet til byen. Opprørerne krevde Cubanerne øyeblikkelig utvist fra byen. I ukevis i forveien hadde radiostasjoner i Costa Rica, Honduras og USA sendt propaganda om at Cubanerne kom for å ta fra dem jobber, indoktrinere ungene, opprette et "kommunistisk diktatur" osv. FSLN greide å stoppe opprøret i Bluefields uten å måtte bruke vold, men det ble en alvorlig påminnelse om hvor stort gapet var mellom ledelsen i Managua, og folket på kysten. Til tross for at det hovedsaklig var kreoler og mestizer som hadde deltatt i opprøret, sendte MISURASATA ut en melding hvor de tok avstand fra det, men samtidig kritiserte de FSLN for å ikke ha vært forberedt på reaksjonene mot Cubanerne.⁽⁹⁾

Det som derimot kom til å bli den største motsetninga mellom FSLN og MISURASATA, var spørsmålet om i hvilken grad indianerne skulle ha sjølstyre i de indianske områdene. Det hadde helt fra gammelt av vært sterke separatistiske tendenser på Atlanterhavskysten, hvilket ikke er så underlig, tatt i betraktning hvor forskjellige kulturene var og hvor liten kontakt

det var mellom øst og vestsida i landet. Helt fra begynnelsen stilte MISURASATA krav om at når den nicaraguanske staten utnyttet naturressurser i Zelaya, så måtte en del av overskuddet føres tilbake og investeres i provinsen. En slik avtale (om utnyttelse av skogsressurser) ble underskrevet den 12. februar 1981,⁽¹⁰⁾ i denne er staten forpliktet til å betale opptil 80% av verdien direkte til landsbyen som skogen tilhører. Dette er jo bra, men som Brooklyn Rivera sa: "Det er nå fortsatt staten som bestemmer verdien".⁽¹¹⁾ Det var også uenighet angående indianske jordrettigheter, MISURASATA's arbeidsmåte, hvor stor grad av sjølstyre de indianske områdene skulle ha, skolepolitikken osv. Når det gjaldt skolen sa MISURASATA: "Landsbyskolen - gjennom sine metoder, sitt språk, er på utsida av vår kulturelle hverdag, og ser ikke ut til bare å forandre våre barn til en type mestizer uten identitet eller personlighet, men presser også fram vår assimilasjon i den nasjonale og kapitalistiske kultur".⁽¹²⁾ Sandinistene prøvde å løse dette problemet ved å gjennomføre en lov som påbød at undervisning skulle foregå på regionenes språk. Saken var bare den at det var en total mangel på innfødte lærere.

MISURASATA NEDLEGGES

18. februar 1981 kom det så som lyn fra klar himmel; hele ledelsen i MISURASATA blei fengsla anklaga for "separatisme" og planer for å løsrive Atlanterhavskysten for evnt. å tilslutte seg England(!) ⁽¹³⁾

Det ble også beslaglagt tyngre våpen i en del Miskitu-landsbyer på grensa til Honduras. Hele MISURASATA-ledelsen ble løslatt etter noen dager, med unntak av Steadman Fagoth, deres representant i statsrådet. Fagoth var en av få miskituer med høyere utdannelse, han hadde en sterk "karisma" og betydelig innflytelse blant indianerne. Han ble nå sikta for å ha vært agent for Somozas sikkerhetspoliti før revolusjonen, og for å ha misbrukt sendetida si i "Radio Sandino" til å spre hets mot regjeringa (sendingene var på miskitu, og det språket skjønnte ytterst få sandinister - derfor kunne det få pågå så lenge.) Blant miskituene spredde det seg stor uro og i løpet av kort tid flykta nærmere 3 000 over grensa til Honduras. ⁽¹⁴⁾ Samtidig samla ca. 2 000 miskituer seg i landsbyen Waspam for å holde en kontinuerlig, fredelig demonstrasjon til støtte for Steadman Fa-

goth. Etter 3 uker tok regjeringas tålmodighet slutt, hæren ble satt inn for å få slutt på demonstrasjonen. Ingen ble drept eller såra, men det skapte et enda kjøligere klima mellom regjeringa og indianerne.⁽¹⁵⁾

Fra nå av var MISURASATAs dager talte, sjøl om det fortsatt forekom møter mellom ledelsen og regjeringa, for å diskutere de brennende spørsmåla. 7. mai ble Steadman Fagoth løslatt, og han dro øyeblikkelig over til Honduras, hvor han nå jobber for en radiostasjon som sprer kontrarevolusjonær propaganda. Om Fagoth virkelig hadde vært agent for Somoza, er en egen diskusjon - men at hans funksjon i dag tjener Somozistene kan neppe diskuteres. Sandinistene på sin side prøvde å bedre forholdet til indianerne, bl.a. ved å ta inn en egen paragraf i loven om jordreformer for å sikre deres interesser. Den lyder slik (§ 30): "Staten skal stille den nødvendige mengde land til rådighet, så landsbysamfunn av miskituer, sumu og rama kan, individuelt eller kollektivt arbeide med denne jorda og benytte naturressursene, for å bedre sin levestandard og med dette bidra til den økonomiske og sosiale utvikling av

Nicaragua".⁽¹⁶⁾ På den andre sida sa FSLN nå klart fra at de ikke ville ha noe mer med MISURASATA å gjøre, organisasjonen var etter deres mening ikke lenger tjenlig for indianerne. Uten bevilgninger, med store deler av ledelsen i Honduras, uten sympati for regjeringa og med stor splittelse innad, brøt MISURASATA sammen.

AKSJON«rød jul,» EVAKUERINGA av miskituene

Seint på høsten 1981 fikk sandinistene tak i en plan fra kontra-styrkene i Honduras, med kodenavnet "Navidad Roja" ("Rød Jul"). Gjennom et storstilt angrep på området rundt Rio Coco i nord-Zelaya ville man prøve å sette seg fast og opprette en provisorisk regjering, for deretter å søke støtte fra utlandet - og da særlig fra USA (som neppe ville avslått det...) I november/desember 1981 begynte opptrapping til aksjonen. Det kom daglige angrep langs grensa. På sykehuset i Bilwas Carma jobba en gruppe norske helsearbeidere som har gitt en rystende skildring av hvilke terror-metoder kontra'ene gikk fram med.⁽¹⁷⁾ I denne situasjonenemåttesandinistene reagere, både for å sikre landets territorium, og for å hindre et

folkemord. En avgjørelse ble tatt i all hast om å evakuere miskitu-landsbyene langs Rio Coco og forflytte dem lenger sør hvor man nå begynte å bygge opp de provisoriske landsbyene kalt Tasba Pri (på miskitu: "Fritt land"). Blant de mer originale forklaringer på hvorfor evakueringen ble gjennomført, var "Wall street journal" sin versjon om at miskituene måtte flyttes for ikke å se den voldsomme økningen i russiske MIG-fly som skulle lande på flyplassen i Puerto Cabezas.⁽¹⁸⁾ Fra pålitelige kilder som nylig har prøvd denne flyplassen med småfly, har jeg fått høre at det var hår-reisende nok og at de nødig ville prøve å lande med noen jager der!

I slutten av desember 1981 og de første ukene av januar 1982 ble evakueringen gjennomført. Folk måtte forlate landsbyene i all hast, uten å ta med annet enn strengt nødvendige, personlige eiendeler. Husene ble brent ned, kveget slakta, frukttrær og åkre ødelagt. Dette ble gjort for å hindre kontra-styrkene i å benytte det. I følge Amnesty International flykta ca. 10 000 miskituer over til Honduras,⁽¹⁹⁾ FSLN sier at folk sjøl kunne velge hvor de ville dra.⁽²⁰⁾

Under forflytninga, hvor det deltok frivillige

fra militsen og ung-sandinistene, var det legepersonell til stede. Gamle, gravide og små barn ble i stor grad frakta med helikopter. For de andre ble det en marsj til fots, varierende fra 4 til 10 dager. I alt ble ca. 8 500 men-

nesker forflytta. Hva så med påstandene om massakrer under evakueringa? President Reagan var raskt ute: "Mange indianske landsbyer har blitt brent ned, og menn, kvinner og barn har blitt myrdet".⁽²¹⁾ Utenriksminister Haig viste fram bilder som skulle vise sandinister som brant hauger med lik av miskituer. Det ble en flau affære. Det internasjonale Røde Kors kunne fortelle at bildene viste deres medlemmer som brant falne fra kampene på Stillehavs-sida i 1978.⁽²²⁾ Den "Nicaraguanske permanente kommisjon for menneskerettigheter" har kommet med lignende påstander. Denne kommisjonen er forøvrig ikke godkjent av hverken FN, Amnesty International, eller Kirkenes Verdensråd. Derimot har den en høy status i den amerikanske, høyre-ekstreme, organisasjonen "The Heritage Foundation", som stadig sprer dens materiale.⁽²³⁾ Amnesty International oppsummerer forflytninga slik: "Mens rapporter om mord på sivile og annen overlagt brutalitet under forflytninga siden har vist seg å være falske, og sjøl om medisinsk og annet sivilt personnell assisterte under overføringa, så har den brå og bestemte måten den ble utført på, påført en stor byrde og lidelser for beboerne av elvelandsbyene og den er en vedvarende årsak til bitterhet fra

mange miskitu-indianere mot den niaraguanske regjering".⁽²⁴⁾

RETTSAKENE I PUERTO CABEZAS

For de miskitoer som flyktet til Honduras sto kontraene klare til å ta dem i mot, for å rekruttere dem til sine styrker. I en tid hadde også miskituer i Nicaragua prøvd å reise væpna motstand. I januar 1982 starta en rettssak mot 135 av dem i Puerto Cabezas. Anklagene mot dem var svært alvorlige: Mord, voldtekt, tortur av fanger. Det måtte derfor absolutt ha vært i Nicaraguas interesse å få skilt skyldige fra uskyldige, og dømt dem på et forsvarlig vis. Slik gikk det ikke med disse rettssakene. I rettssalen ble mesteparten av tiden brukt til å lese opp tilståelser og forklaringer de anklagede hadde kommet med mens de satt i isolasjon. Det ble også spilt video-bånd fra disse forklaringene. Noen av de anklagede hevdet at deres forklaringer ble skrevet på forhånd av sikkerhetspolitiet, og at de ble presset til å skrive under. Retten avviste å granske dette. Retten avviste også indianernes ønske om å få velge sine egne forsvarere, og i særdeleshet en tidligere leder i ALPROMISU - Armando Rojas. Noen av de anklagede snakket kun miskitu, og

det var svært dårlige oversettingsmuligheter. Heldigvis stoppa det ikke her. Hele rettssaken ble anka og kom opp igjen i Bluefields. Her ble 25 øyeblikkelig frikjent, 46 andre fikk en dom på under 3 år, og har siden (august 1983) blitt løslatt. Til slutt fikk 61 med dommer over 3 år rett til å anke til høyesterett. Nicaraguas høyesterett reagerte også med å avsette dommeren fra rettssakene i Puerto Cabezas - Pompilio Casaya - i april 1982.⁽²⁶⁾

HVA GIKK GALT?

Hvorfor utvikla det seg slike motsetninger mellom sandinistene og indianerne, som i følge FSLN sjølvar den aller fattigste gruppa i land- og som skulle ha mest å vinne på den nye politikken?

Først må en huske på at motsetningene mellom indianere og hvite (mestizer) ikke begynte med sandinistene. FSLN overtok et land med 450 års tradisjon i å undertrykke og forfølge indianere og de ønska oppriktig å bryte denne tradisjonen. De har satt inn større ressurser i utdanning, helsevesen, transport osv. blant befolkninga på Atlanterhavs-kysten enn noe annet sted. Bygginga av Tasba Pri og problemene med å skaf-

fe forsyninger dot er enormt kostbart. Likevel ble det, og er fortsatt en klar tillitskrise mellom sandinistene og befolkninga i Zelaya. Nøe av problemet kan også skyldes på kontranees propaganda-virksomhet, deres radiostasjoner er atskillig mer effektive i området enn sandinistenes er. En del prester i den "moraliske kirke" har hele tiden motarbeidet FSLN, fordi de har fått sitt maktgrunnlag trua - og kirken har stor makt over indianerne. Slik kan det opplistes en rekke faktorer som objektivt sett ville motarbeide FSLN og ethvert framskritt i området. Det er lett å sitte trygt i Norge og være klok på andres vegne over ting som skjer i et fattig land i en krigssituasjon. Jeg har ikke noe ønske om å være en sånn sofa-rådgiver for FSLN.

Forflytninga av indianerne mener jeg var nødvendig, både av hensyn til indianerne og Nicaraguas sikkerhet. Også i forhold til rettsaken i Puerto Cabezas mener jeg de har greid å korrigere overgrepene. Men jeg tror den største feilen FSLN gjorde var å sette til side

MISURASATA

Gjennom MISURASATA fikk indianerne for første gang innflytelse på riksplanet. Og det ga grunnlag for stolthet og større sjølrespekt blant dem. Når MISURASATA ble feid av banen, og sandinistene bestemte seg for sjøl å stå for kontakten med indianerne, mista indianerne den organisasjonen som hadde bundet dem sammen, på tvers av språklige og religiøse skiller. På den måten måtte det føles som om de ble satt tilbake i tiden, til før ALPROMISU eksisterte.

Noe av årsaken ligger i at FSLN's ledelse alltid har ansett klassemotsetningene på Atlanterhavskysten for å være helt overordna, mens de kulturelle og etniske motsetningene vil forsvinne bare man løste klasse motsetningene.⁽²⁷⁾ Det har vist seg før i andre land at det slettes ikke behøver å være så enkelt!

Til slutt - som ei oppsummering - vil jeg si at FSLN's linje overfor indianerne har vært prega av ei ærlig og oppriktig vilje til å bedre forholdene for sin urbefolkning. Nicaragua kan trygt stå fram som et eksempel for alle land i Latin-amerika i dette. Hvis norske kon-

servative ønsker å reagere mot terror og forfølgelse av indianere, kan de rette søkelyset mot Guatemala. Men Guatemala er jo en av USA's mest lojale allierte, så.....

Kilder

- 1.) Envio, nr. 14 - august 1982.
- 2.) Hvidtfeldt-Amstrup: "Latin-Amerika", ss. 339 - 341. (J.W.Cappelen, 1974.)
- 3.) "Nationale Revolution und Indianische Identität", ss.27 - 29. (Edition Nahua - Wuppertal, 1982.)
- 4.) Barricada, 2.august, 1979.
- 5.) "Nationale Revolution....", s. 47.
- 6.) "Nationale Revolution....", s. 61.
- 7.) Barricada, 27.november, 1979.
- 8.) "MISURASATA - Lineamientos Generales", gjengitt i "Nationale Revolution....", s. 55.
- 9.) El Nuevo Diario, 15.oktober, 1980.
- 10.) "Nationale Revolution....", ss. 86 - 88.
- 11.) "Nationale Revolution....", s. 62.
- 12.) Envio, nr. 14 - august 1982.
- 13.) Patria Libre, nr.11 - 1981.
- 14.) Envio, nr. 14 - august 1982.

- 15.) Envio, nr. 14 - august 1982.
 - 16.) "Nationale Revolution....", s.133
 - 17.) Se f.eks. kronikk i Dagbladet for den 23.april, 1983, av Mons Lie.
 - 18.) Envio, nr. 14 - august 1982.
 - 19.) "Nicaragua Backgroundbriefing" - Amnesty International, 30.desember, 1982.
 - 20.) Envio, nr. 14 - august 1982.
 - 21.) New York Times, 25.februar, 1982.
 - 22.) New York Times, 3. mars, 1982.
 - 23.) "The Heritage Foundation Backgrounder", 15.oktober, 1980.
 - 24.) Amnesty-rapport, 30. desember, 1982.
 - 25.) Barricada Internacional, nr. 75 - august 1983.
 - 26.) Amnesty-rapport, 30.desember, 1982.
 - 27.) Se f.eks. artikler av Luis Carrion, Daniel Ortega, Manuel Calderon i: "Nationale Revolution....".
-

NICARAGUAS UTENRIKSPOLITIKK

Først av alt, når det gjelder temaet utenrikspolitikk, så er det viktig å huske at det er liten plass for idealisme på dette området. Jo mindre og mer ressursfattig et land er, jo mindre mulighet får det for å følge opp sine idealistiske målsettinger. Slike målsettinger kan være f.eks. en alliansefri politikk, ei linje for sjølbergning og økonomisk uavhengighet eller en ærklært politikk for å bygge sosialismen.

I en verden med to imperialistiske supermakter og en skokk med mindre haier som følger i kjølvannet, får et ny-etablert, progressivt regime, fort lære lekse om å måtte omgås sin omverden med stor forsiktighet.

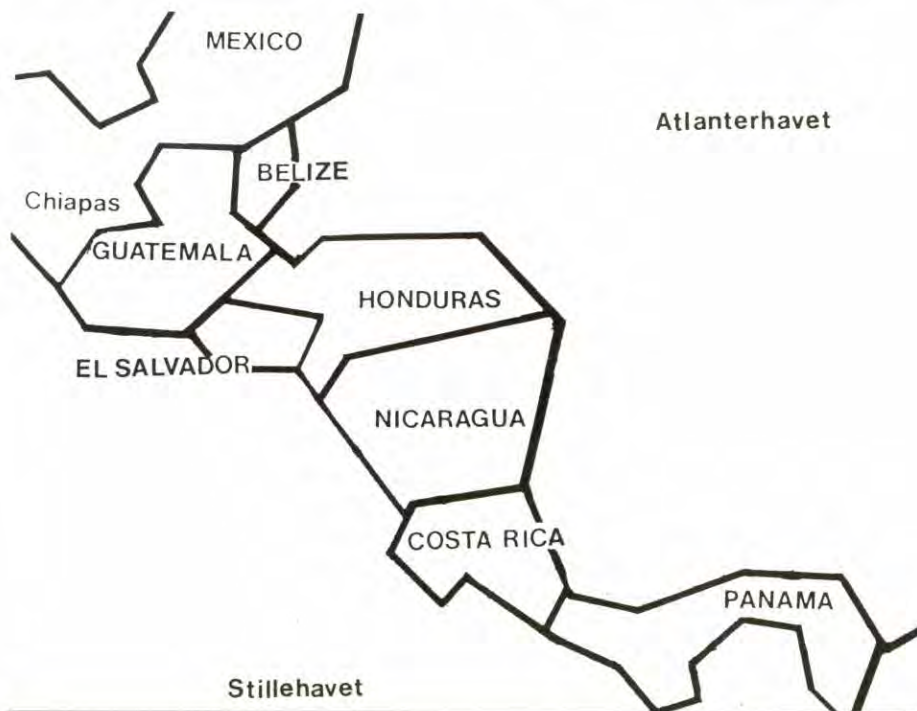
Cuba kan nevnes som et skrekkeeksempel: Da Castro og hans opprørere kom til makta i 1959, var det med et program for anti-imperialisme og nasjonal sjølråderett. Castros sympati for Sovjet var laber, ikke minst som følge av at det cubanske "kommunist"-parti i lange perioder sto på feil side i revolusjonen.

USA greide i løpet av 60-åra å presse Cuba opp i et hjørne økonomisk, politisk og militært.

Eneste utvei ble da å klamre seg til Sovjet. I dag er Cuba økonomisk og militært avhengig av Sovjet og en av deres mest lojale allierte. Det har gått så langt at Cuba i en periode stilte opp for å nedkjempe den eritreiske frigjøringsbevegelsen, en bevegelse de sjøl støtta tidligere.

Mange frykter at Nicaragua skal følge i Cubas fotspor, men hvor sannsynlig er det?

Hva er egentlig Nicaraguas utenrikspolitikk?

Somoza og Sandino

Da Somoza-dynastiet falt i juli 1979, hadde det bak seg 43 års tjeneste for amerikanske interesser. Somozaenes underdannighet for USA kan bare sammenlignes med visse østeuropeiske stats-sjefers forhold til storebror i øst.

Det var om Anastasio Somoza I at president Roosevelt uttalte: "He's a son of a bitch, but he is our son of a bitch."

Da amerikanerne gjorde sitt mislykka invasjon-forsøk i Grisebukta på Cuba i 1961, stilte Somoza Puerto Cabezas på Atlanterhavskysten til rådighet, som base for aksjonen.

Anastasio Somoza II

Men Somoza var ikke den første løpegutten for USA i Nicaraguas historie. I perioden 1898-1933 var det i alt 7 amerikanske intervensjoner. Da den liberale regjeringa i 1927 kapitulerte for USA var det en general som nekta å godta fredsavtalen: Augusto Cesar Sandino.

Sandino (som har gitt navn til sandinistene) tok opp kampen mot U.S.Marines med en geriljahær, rekruttert blant fattige bønder og landarbeidere. I løpet av seks år greide de å skape

Augusto Cesar Sandino

så store problemer for amerikanerne at Roosevelt fant det best å trekke ut styrkene.

Men først hadde man sørget for å lære opp og bevæpne sine arvtakere i "Guardia Nacional"-Nasjonalgarden.

Sandinós erklærte mål var å få ut de amerikanske styrkene, og han godtok derfor å avvæpne sine geriljastyrker, nå når "los yanquis" trakk seg ut. Kort etter, i januar 1934, ble Sandino myrda av Nasjonalgarden, hvis nye sjef het Anastasio Somoza.

ETTER SEIEREN

Alliansefrihet og en bredest mulig kontakt til alle land har vært FSLN's og regjeringas offisielle politikk helt fra seiersdagen 19. juli 1979. Nicaragua ble medlem av bevegelsen for de alliansefrie landa allerede i september samme år.

Etter revolusjonen, som kosta 50 000 menneskeliv, var økonomien i elendig forfatning.

Somoza etterlot seg ei utenlandsgjeld på 1530 millioner \$ og en valutareserve på 3,5 millioner \$.⁽¹⁾ Sandinistene prøvde helt fra begynnelsen å få et godt forhold til USA, og man lyktes i å få en del økonomisk hjelp fra Carter-regjeringa. Derimot ble det i USA nærmest sett på som en dårlig spøk da innenriksminister Tomas Borge, snaut to uker etter seieren, sendte en offisiell henvendelse om å få kjøpe "moderne våpen".⁽²⁾

Da Reagan overtok som president ble all hjelp øyeblikkelig stoppa. Dette førte til at Nicaragua satte opp ei liste over hvilke land de ville prioritere å utvikle handel og økonomisk samarbeid med. Den fordelte seg sånn:

1. Latin-Amerika
2. Vest-Europa
3. Japan, Canada og land i den 3.verden. (Særlig OPEC-landa)
4. Sovjet/Øst-europa

Denne prioriteringa kommer også til uttrykk i beretninga til det første møtet i statsrådet, (nasjonalforsamling, sammensatt av representanter fra massebevegelser og partier), 4.mai 1980. Her blir Sovjet og Øst-Europa avspist med følgende setning: "Opprettelsen av diplomatiske forbindelse og handel med land i den tredje verden og den sosialistiske leiren, er en del av vår politikk for suverenitet og uavhengighet."⁽³⁾ Deretter bruker man bra med plass på å vurdere forholdet til andre land!

Hvordan har så Nicaraguas handel utvikla seg?

Nicaragua eksporterer til: (4)

	1981	1982
USA	23,2%	22,6%
Vest-Europa	20,8%	22,9%
Mellom-Amerika	14,2%	13,2%
Sovjet/Øst-Europa	5,6%	7,3%
Andre (Japan, Latin-Amerika mm.)	36,2%	34,0%

Importen kommer fra: (5)

	1981	1982
USA	26,3%	19,0%
Mellom-Amerika	21,1%	15,1%
Sovjet/Øst-Europa	3,3%	11,5%
Vest-Europa og andre	49,3%	54,4%

Det som er mest iøynefallende her, er at Nicaragua fortsatt er sterkt avhengig av USA. Tallene for eksport og import i forhold til USA vil ventelig bli adskillig lavere i 1983, ettersom man nå nekter å ta i mot sukker fra Nicaragua og samtidig forbyr eksport av reservedeler til maskiner o.l.

Det er også ei kraftig øking i importen fra Sovjet og Øst-Europa, fra 3,3 % til 11,5 % i løpet av 1982. Dette blir kommentert sånn:

"Mangelen på amerikanske varer ble kompensert tildels med produkter fra COMECON (det øst-europeiske fellesmarkedet) og tildels ved ei øking av importen fra allierte av den nicaraguanske revolusjon, dvs. Mexico, Frankrike og Spania".
(6).

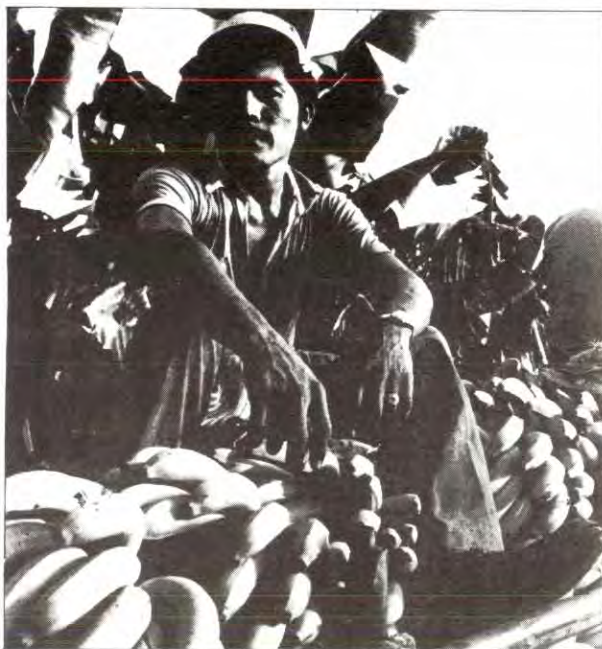
Når det gjelder lån og gaver, så fordeler det seg slik: Tall fra 1981: ⁽⁷⁾

Land i den tredje verden, særlig OPEC	: 49%
Vest-Europa, USA, Japan'Canada	: 32%
Sovjet/Øst-Europa	: 19%

NICARAGUAS MARERITT - UTENLANDSGJELDA.

Utenlandsgjelda Somoza etterlot seg var på 1530 millioner \$, penger som hovedsakelig var brukt til eget luksusbruk eller til våpen for å bekjempe sandinistene. Når revolusjonen seira, stakk store deler av flyvåpenet av til USA og Honduras, så FSLN har fått lite glede av det.

Derimot måtte de betale regninga for Somozas krigføring - dette var de pent nødt til, hvis ikke ville de risikere total økonomisk isolasjon fra verdens ledende banker.

Produktiviteten i jordbruket øker ikke nok til å dekke utenlandsgjelda.

Hundrevis av fabrikker og store deler av byene var rasert av terrorbombing, og for å få landet på fote igjen, var det nødvendig å oppta nye lån. Dette har gjort vondt verre: utenlandsgjelda var ved utgangen av 1982 økt til 3347 millioner\$. i Mellom-Amerika er det bare Costa Rica som ligger dårliger an. (8)

Man kan vanskelig laste FSLN for denne utviklinga. En vedvarende krig, økonomiske sanksjoner fra USA og fallende priser på Nicaraguas eksportprodukter er viktige årsaker.

Det regnes med at de fallende prisene aleine ga Nicaragua et tap på 246 millioner \$. Når de totale eksportinntektene for 1982 utgjorde 406 millioner \$, så skjønner enhver hvordan dette slår ut. Samtidig måtte man importere for 776 millioner \$, blant annet til så-korn. Til tross for rasjonering, utgjør oljeregninga aleine snart 250 millioner \$.⁽⁹⁾

Sånn kunne jeg fortsette med å ramse opp den ene deprimerende realiteten etter den andre, men jeg tror folk skjønner tegninga. For å gjøre det veldig konkret: den økonomiske krisa førte til at arbeidsløsheta gikk opp fra 15,9% til 19,8%⁽¹⁰⁾ (til sammenligning - Norge pr. 1/9-83, ca. 4%).

Jeg har lagt stor vekt på å få fram den økonomiske krisa i Nicaragua og det er ikke uten grunn. Et lands utenrikspolitiske handlefrihet blir begrensa av dets økonomi. En vil nødvendigvis gå stille i dørene overfor et land en får eller forventer å få støtte fra. Dette har Nicaragua til fulle gjort overfor Sovjet, og flere ganger ikke bare nøydt seg med å gå stille i dørene, men tatt standpunkter som oppfattes som pro-sovjetiske.

Dette er alvorlig, både fordi det svekker
 Nicaraguas omdømme i verden, og setter spørsmåls-
 stegn ved deres utsagn om å være det
 "minst allierte av de alliansefrie landa",
 og ikke minst fordi det er ille om det skulle
 være sann at Sovjet har fått seg en ny alliert.

Nettopp fordi dette er et særskilt alvorlig spørsmål, så må vi vokte oss vel for å trekke raske
 konklusjoner på tynt grunnlag. Derneft bør
 vi huske på at verdensbildet kan se annerledes
 ut fra Latin-Amerika enn fra Vest-Europa..
 For oss er det ikke vanskelig å se Sovjet
 som ei truende og aggressiv supermakt, blant
 anna ut fra egne erfaringer. I Latin-Amerika
 kan det se annerledes ut, her har Sovjet aldri
 hatt noen spesiell betydning, unntatt i støtta
 til Cuba. Og Cuba har stor sympati blant de
 fattige i Latin-Amerika, de har tross alt
 under Castro makta å utrydde den verste
 fattigdommen, bygd opp et brukbart helse og
 utdanningssystem og har den laveste analfa-
 betismen i området.

Er det da forbløffende at det er naturleg
 grobunn for sympati både til Cuba og Sovjet
 i Latin-Amerika? Jeg synes ikke det er mer
 forbløffende enn når øst-europeere snakker om

USA og Vest-Europa som "frihetens og demokratiets forsvarere".

Når du lever under åket av ei supermakt er det lett å overse at den andre er like ille.

NOEN STANDPUNKTER

Først noen positive trekk: Nicaragua støtter opp om den alliansefrie bevegelsen og arbeidet for ny økonomisk verdensordning. De støtter frigjøringsbevegelsene i Latin-Amerika, de støtter PLO og SWAPO i Namibia.

I FN har de ofte stemt med Sovjet, men også mot. I 1981 var det votering om FN skulle bevilge penger til gjenoppbygging av det krigsherja Tchad. Idette tilfellet stemte Sovjet mot, mens Nicaragua og USA stemte for. I spørsmålet om øyeblikkelig stans i alle kjernefysiske prøvespregninger, stemte Nicaragua for, USA mot og Sovjet blankt. (11)

Derimot er Nicaraguas standpunkt til invasjonen i Afghanistan lite å glede seg over. Her følger deres begrunnelse for stemmegivinga i FN:

"I 1980, da USA's resolusjonsforslag ble lagt fram, måtte delegatene vurdere flere aspekter ved situasjonen i Afghanistan. Det var en ny regjering som hadde bedt om utenlandsk militær hjelp. Det var også en situasjon hvor kontra-

revolusjonære bander slåss mot regjeringa.
 Nicaragua valgte, sammen med land som Algerie,
 Zimbabwe, Syria og India, å stemme avholdende.
 Resolusjonen presenterte bare en del av
 perspektivet i en komplisert situasjon - USA
 sitt perspektiv. Nicaraguas stemmegiving støtta
 ikke Sovjets aksjon, men den aksepterte heller
 ikke USA sitt krav om fordømmelse.
 Nicaragua mener at enhver gransking av inter-
 vensjonen i Afghanistan også må inneholde
 ei gransking av CIA's og Kinas virksomhet
 i området. "(12)

Her synes jeg begrunnelsen er adskillig verre
 enn stemmegivinga, -den skulle nok la seg
 trykke i Pravda! I tillegg greier man å
 bruke tre forskjellige begrep: "regjering som
 ber om utenlandsk militær hjelp", "aksjon",
 og "intervensjon". -Det ser ut som om de ikke
 klarer å bestemme seg !

I et møte i Managua med representanter fra
 "Departementet for internasjonale forbindel-
 ser" i februar 1983, noterte jeg meg at det
 atskillig klarere uttrykket "invasjon" ble brukt.
 Samtidig ble det flere ganger sagt at "Afghani-
 stans problemer ikke kan løses av utenlandske
 styrker, men bare av landets egen befolkning."

Det hadde vært en fordel, både for det afghanske folket som trues av utsletting, og ikke minst for Nicaragua sjøl, om de snart kunne ta et klart standpunkt mot Sovjets folkemord!

Nicaragua burde av egen erfaring vite hva det betyr å trues med utslettelse.

Polen og Solidaritet

Offisielt har ikke Nicaragua noe standpunkt tilforholda i Polen, men en talsmann for utenriksdepartementet gir følgende kommentar :

"Vi innser at Polen, som alle vet, har alvorlige problemer og vi forstår at en stor del av problemene ikke bare er av intern karakter, men er et resultat av vestlig politikk med de-stabilisering mot Polen. Årsaken til problemene skyldes ikke nødvendigvis innblanding fra utsiden, men manipulasjonene har klart helt mer olje på ilden".⁽¹³⁾

Om dette er et nøytralt standpunkt kan jo diskuteres, men det er desverre mer å tilføye i denne saka. Ei side ved saka er at når det står noe om "Solidarnosc" i Barricada (Sandinistenes avis), så er det som regel meldinger fra det russiske telegrambyrået TASS eller det polske

PAP, med den "nøytralitet" som finnes der.

Ei anna side er at når høyre-avisa "La Prensa" trykker artikler som gir ei anna framstilling, så blir disse ofte sensurert vekk. (14)

På denne måten er den informasjon som spres i Nicaragua om Polen at "Solidaritet er en kontra-revolusjonær bevegelse, at Lech Walesa er en provokatør i USA's tjeneste osv. nesten ene-rådende.

Sist - og verst, er denne historia: En delegasjon fra Solidaritet var i september 1982 på rundreise i Latin-Amerika og fant ut at de også ville møte fagbevegelsen i Nicaragua, inkludert sandinistenes CST.

Ved ankomst til Managua oppga de sitt formål, ble stansa og sendt rett ut av landet med neste fly-uten noen begrunnelse. (15)

Dette er en ganske merkelig hendelse, tatt i betraktning at Nicaragua har en svært liberal praksis når det gjelder å slippe folk inn. De mest mørkeblå politikere og aviser fra andre land kommer uhindra inn, for å møte sine meningsfeller. Men "Solidaritet" var altså uønska. Dette setter Nicaraguas nøytralitet i dette spørsmålet i et noe underlig lys.

FORHOLDET TIL SOVJET

Som jeg har nevnt før har Nicaragua en økende, men ennå beskjeden handel med Sovjet og Øst-Europa (i 1982: 7,3% eksport,11,5% import). Det kan derfor neppe være snakk om at Nicaragua befinner seg i noen økonomisk "tvangstrøye" til disse landa.

Av den grunn er det forbløffende å se hvilken "særbehandling" Sovjet får. Det er ikke bare nyheter fra Polen som blir sensurert,også nyheter som tar opp "mindre heldige" forhold i Øst-blokka,forsvinner på veien gjennom innenriksdepartementets sensuravdeling. Nå er ikke dette helt entydig,fordi det forekommer at slike artikler kommer på trykk - i "La Prensa".

At det erklæres tre dagers landesorg i anledning Bresjnevs død,må også kunne kalles særbehandling. I anledning 65-års dagen for opprettelsen av den Røde Arme,ble en hilsen oversendt fra forsvarsminister Humberto Ortega. Her heter det blant anna: "Vi vet at Sovjetunionens væpnede styrker alltid vil garantere å oppfylle en politikk for fred som utføres over hele verden av dens regjering,parti og folk." (16)

Ei anna sak som har svekka inntrykket av Nicaragua som alliansefritt land, er at den sandinistiske landsorganisasjonen, CST, meldte seg inn i den Sovjet-dominerte fagforenings-internasjonale WFTU.

Nå er det mye som tyder på at CTS kunne ha fått problemer med medlemskap i den "vestlige" fagforeningsinternasjonale FFI (pga. amerikansk LO's motstand mot det), men det hadde da utvilsomt vært taktisk klokere å ha gjort som det bolivianske COB - å stille seg utenfor og ha observatørstatus begge steder.

FSLN,-et "Moskva-parti"?

Hva er det så som gjør at sandinistene tar slike hensyn i forhold til Sovjet, er de i virkeligheta et fordekt "agent-parti"?

De som liker å trekke raske konklusjoner på svakt grunnlag, vil sikkert ha svaret klart allerede. La oss da se litt på FSLN:

-Partiet hadde sitt utspring ved universitetet i Leon og blei stifta 23.juli 1961.

En av stifterne var Carlos Fonseca, og han var fram til sin død i 1976 partiets ledende ideolog. Fonseca hadde tidligere vært medlem av det svært Moskva-tro "Partido Socialista Nicaragua ", og han hadde deltatt på en inter-

nasjonal studentkongress i Moskva. I 60 og 70-åra måtte han flere ganger dra i eksil til Cuba, og han var en nær venn av "Che" Guevara⁽¹⁷⁾ (som ingen kan beskyldes for å ha vært noen Sovjet-venn).

Fonseca sier i 1970: "I vår revolusjonære kamp følger vi de mest avanserte prinsipper: marxistisk ideologi, kommandant Ernesto Che Guevara, Augusto Cesar Sandino"⁽¹⁸⁾

Han sier videre: "Sosialistiske og nasjonale krav kombineres i den sandinistiske folke-revolusjonen. Vi identifiserer oss med sosialismen, samtidig som vi har ei kritisk holdning til de erfaringer som er gjort med den."⁽¹⁹⁾

Victor Tirado, medlem av 9-mannsledelsen i FSLN (det nasjonale direktorat),⁽²⁰⁾ sier: "Jø- visst er vi sandinister, og av samme grunn er vi også internasjonallister. Originalkilden til vår revolusjonære teoretiske produksjon er nasjonal, men aldri har vi sluttet å ta med i betraktning erfaringene til Cuba, Sovjet, Vietnam og andre folk som kjempet mot utbytelse og undertrykking. Vi tar utgangspunkt i Sandinos tenking, men vi har aldri sluttet å ta med i betraktningen tenkinga til Marx, Lenin, Che Guevara, Zapata og alle

revolusjonære som har gitt sitt bidrag." (20)

I allminnelighet pleier likevel ikke FSLN-ledelsen å benevne seg som marxister eller sosialister, men som sandinister. Og hva er så sandinisme? Her er en definisjon fra dem sjøl: "FSLN er anti-imperialistisk, demokratisk, baserer seg på masseorganisasjoner, forsvarer den nasjonale suvereniteten, solidariserer seg med nasjonale frigjøringsbevegelser, slåss for fred." (21)

Slike runde formuleringer er vanlige å få som svar fra FSNL-kadre. Kadre? Ja, FSLN er i aller høyeste grad et kader, _et eliteparti med strenge medlemskrav. Medlemstallet er ikke offentlig, men av mange forskjellige kilder anslås det til å være 1500-2000 på landsbasis.

Det interne liv i FSLN vet vi ytterst lite om. De har aldri avholdt noen kongress eller noe landsmøte, 9-mannsledelsen ble satt sammen i mars 1979 med tre representanter fra tre forskjellige fraksjoner.

Dette er muligens en god beskrivelse av FSLN sin plass i Nicaragua:

-"På det mest hektiske møtes det Nasjonale

Direktorat(9-manns-ledelsen)hver fredag for å fastlegge den nasjonale politikken.De fungerer mer eller mindre som landets virkelige regjering,som polit-byråene i Øst-Europa.⁽²³⁾

Men om FSLN har et varmt forhold til Sovjet, så har ikke Sovjet alltid hatt varme følelser for FSLN. Fram til revolusjonens seier var den materielle støtta fra Sovjet ikke bare lik null,den var absolutt null!

Ikke engang moralsk var det noe å hente fra Sovjet: "Helt fra begynnelsen av utviste de (FSLN) stor uavhengighet overfor det russiske byråkratiet,som ikke ga noen støtte til sandinistene,men anså dem for å være"venstre-eventyrere" som bare provoserte diktaturet. Sovjets lokale agentur-Nicaraguas Sosialistiske Parti,slåss helt til slutten for ei løsning med "nasjonal enhet" med borgerskapet i spissen. Tydeligvis hadde Kreml ingen planer om å provosere Washington i deres vitale interesse-sfære på et tidspunkt hvor det oppsto friksjoner på flere steder i Afrika og Asia."⁽²⁴⁾

Denne situasjonen er forøvrig helt identisk med den som rådet på Cuba i 1959,da Castros

tropper styrta Bastisas diktatur - både Sovjet og det cubanske "kommunist"-partiet spilte samme rolle den gang !

Etter mi oppfatning finnes det ikke grunnlag pr. i dag for å påstå at FSLN er noe hverken fordekt eller åpent Moskva-parti. Det finnes utvilsomt varme Sovjet-venner innafor partiet, men jeg tror den viktigste årsaka til flørtinga med Sovjet ligger på et anna plan, nemlig i økonomien.

Samtidig med at Nicaraguas gjeldsbyrde øker, synker den økonomiske støtta fra Vest-Europa og Latin-Amerika. Regjeringsskifter kan bety mye - f.eks. fikk de ei viktig støtte fra Vest-Tyskland under Helmut Schmidts regjering. Da Kohls regjering overtok, ble støtta kraftig redusert. I mai 1982 vedtok Europa-parlamentet å legge på is en hjelpeplan, inntil det ble "demokratiske tilstander i landet",⁽²⁵⁾ og kort etter nedla England veto mot at EEC skulle gi noen bevilgning.⁽²⁶⁾ Samtidig driver USA sitt spill, både åpenlyst og skjult, for å blokkere Nicaraguas lånemuligheter utenlands. Det er ikke så underlig om Nicaraguas ledere føler det som om nettet snører seg sammen.

Sergio Ramirez Mercado, medlem av 3-mannsjuntaen i regjeringa ("Arbeidsutvalget"), uttalte 19/2-

82 til utenlandske journalister at Nicaragua overveide å stanse betalinga på utenlandsgjelda : "Ettersom vi er svartelista av de internasjonale bankene, kan jo vi på samme måte svarteliste våre kreditorer." ⁽²⁷⁾

Det er ikke så mange andre utveier igjen da, enn å vende seg mot Sovjet og håpe at de vil komme inn med støtte. Mye tyder på at Nicaragua vil bli skuffa.

Sovjets forhold til Nicaragua

"Som alle de andre Latin-amerikanske regjeringene og ulikt Cuba, vil Nicaragua forbli i den vestlige økonomiske sfære".

.Slik lød det da russiske Latin-Amerika eksperter kom sammen til diskusjon vinteren 1982. ⁽²⁸⁾ Da utenriksminister Gromyko holdt sin tale for det Høyeste Sovjets plenums møte 16.juni 1983, ble Nicaragua såvidt nevnt, og i svært aøømenne vendinger, uten å antyde det aller minste om at noen støtte skulle gis. ⁽²⁹⁾

Men er det ikke sann at Sovjet rykker inn og overtar maktposisjoner overalt hvor USA er i tilbakegang? Vanligvis stemmer nok det, men jeg tror Nicaragua og Latin-Amerika som hel-

het er et unntak. At Sovjet styrker seg i Latin-Amerika stemmer nok, men det er lang vei fra å ha en posisjon lik null, til å bli noen maktfaktor. Sovjets interesse ligger ikke hos små, lite utvikla land - den ligger hos store og godt utvikla land - som Argentina.

Sovjets hykleri viser sitt sanne ansikt i deres forhold til Argentina: Da militær-juntaen tok makta i Chile i 1973, brøt Sovjet de diplomatiske forbindelsene under høylytte erklæringer om at "slike regimer ville man ikke ha noe med å gjøre". Men Chile-juntaens åndsbrødre i Argentina har de såvisst ikke noe i mot : I 1982 seilte Argentina opp til førsteplass som Sovjets viktigste handels-partner i den tredje verden.⁽³⁰⁾ Om lag 40 % av Argentinas eksport går til Sovjet,⁽³¹⁾ man har utveksla militære delegasjoner⁽³²⁾ og Argentina skal kjøpe 50 MIG-23 fly fra Sovjet.⁽³³⁾

Så er kanskje Argentina en Sovjet-koloni? Uten å gå mer inn på det her, (men jeg diskuterer det gjerne siden) så er mitt svar et kontant: nei!

Men ønsker ikke Sovjet å få nye allierte og få Nicaragua på samme hylle som Cuba?

Her er poenget: Sovjet ønsker ikke å få et nytt Cuba. Sjøl om Cuba er en nyttig politisk brikke for Cuba, så er landet også en økonomisk byrde.

I den konservative engelske avisa Guardian sto det i vår en artikkel som det er mye å lære av, både om Cuba, Nicaragua og Sovjet. Hør bare: "Vi har aldri avvist et vennligsinnet land," sier professor Victor Volsky, leder for det Latin-Amerikanske institutt i Moskva. "Men det har kostet oss mye å sende olje til Cuba - 2 tankskip hver dag i 20 år. Vi vil ikke like å måtte gjenta noe sånt i større målestokk".⁽³⁴⁾

Det heter også i artikkelen: "Mens man (russerne) er klar over trusselen mot den sandinistiske revolusjon, er det ingen ting som tyder på at russerne planlegger å komme til unnsetning!" Da Daniel Ortega, en av sandinistenes ledere, møtte Andropov i mars, var han (i følge det offisielle kommunike) nødt til å legge vekt på at Nicaraguas regjering har "alle nødvendige ressurser for å forsvare fedrelandet og jage ut inntrengerne." Andropov, for sin del, forsikret sandinistene om sin overbevisning om "at Nicaragua er i stand til å ivareta sin frihet og uavhengighet", men tilbød ikke mer konkret enn "den dypt-

følte solidaritet"fra det russiske folk.⁽³⁵⁾
 Jeg tror faktisk dette uttrykker den faktiske linja Sovjet har overfor Nicaragua, man ønsker ikke å måtte finansiere et nytt Cuba. Heller ikke våpenleveransene har vært noen gave,Nicaragua har måttet betale med sin utenlandske valuta. Forøvrig tok det tid før russerne i det hele tatt viste noen interesse for å selge våpen. Helt til langt ut i 1981 kom salget i stor grad via andre,som Algerie og Libya.⁽³⁶⁾

ANDRE FAKTA

Under Geneve-forhandlingene om nedrusting av atom-våpen i Europa,dukka det opp et rykte om at hvis forhandlingene kjørte seg fast, ville russe~~ne~~ne vurdere å utplassere nye atom-våpen - i Nicaragua.

Hvem som sto bak dette ryktet er vondt å si, det kan være en del av Reagan-administrasjonens propagandakrig,det kan også være et av KGB's sedvanlig klossete utspill for å presse amerikanerne.

I Nicaragua reagerte man kraftig: Det ble øyeblikkelig innkalt til pressekonferanse for utenlandske journalister.Daniel Ortega kommenterte ryktene:"De løgnene som spres

av Reagan-administrasjonen i et forsøk på å gi legitimitet til deres villfarne politikk, gjør at vi må slå grundig fast at utplassering av russiske atomvåpen i Nicaragua, bare har funnet sted i fantasien til den amerikanske ledelsen. Vårt land vil aldri bli militær base for noen andre. For å sikre forsvaret av vår revolusjon har vi etterspurt beskjedne forsyninger av militært materiell fra regjeringer over hele verden - inkludert den amerikanske, men de har helt fra begynnelsen avvist oss." (37)

Jeg finner liten grunn til å tvile på at dette er det ærlige standpunktet til Nicaraguas ledere, de vet utmerka godt hvordan det ville virke i verdensopponionen om de skulle ha slått inn på en annen politikk.

Nicaragua har ofte blitt kritisert for å hindre politiske partier i å jobbe fritt. Det er ingen tvil om at overtramp har skjedd, men det må jo være et tankekors for tilhengere av "Sovjetkoloniteorien" at det partiet som er blitt hardest rammet er Sovjets fremste propagandister - Partido Comunista de Nicaragua (PC^{de}N). Avisen deres, "Avance", har flere ganger blitt stoppet, medlemmer av partiet og

tillitsvalgte i den tilknyttede fagbevegelsen CAUS, har gjentatte ganger blitt fengsla uten lov og dom.⁽³⁸⁾ Begrunnelsen har vært "oppvigleri" og "manglende nasjonalt sinnelag".

sluttord

Jeg har med dette gjort et forsøk på å kort skissere enkelte trekk i Nicaraguas utenrikspolitikk og de indre forholda som virker inn på den. Det er klart at det er saker i deres linje som marxist-leninister ikke kan og ikke skal forsvare. Solidaritet skal være kritisk, og kritikken skal vi legge fram saklig og kameratslig. For veldig kort å oppsummere: - Nicaragua fører en utenrikspoli-

tikk som er uavhengig, men som viser klar unnfallenhet i kritikk av Sovjet.

- Sovjet ser ikke i dag så store økonomiske, politiske eller militære gevinster i Nicaragua at de er villige til å "satse" på landet.

-Revolusjonære i Vest-Europa har et spesielt ansvar for å presse "sine" regjeringer til å gi politisk, økonomisk og militær støtte.

-Den norske ml-bevegelsen har, som den største i Europa, et særlig stort ansvar.

kilder

1. Sandved/Skårderud: "Sandinos barn", s. 92
100 (Pax forlag 1981)
2. International University Exchange Fund:
Latin-American Information programme,
(New York - 1979)
3. "Mensaje de la Junta de Gobierno Recon-
struccion Nacional, al Pueblo Nicaraguense",
side 43-44 (Managua 1980)
4. Envio, nr. 24 - juni 1983. ("Envio" utgis
av det Sentral-amerikanske Historiske
Institutt i Managua, og pleier vanligvis
å gjenspeile FSLN's ideer).
5. Envio, nr. 24 - juni 1983.
6. Samme sted
7. "The philosophy and politics of the
gouvernement of Nicaragua", s. 13 (Managua 1982)
8. Envio, nr. 24 - juni 1983
9. Samme
10. Samme
11. "The philosophy and politics ...etc!", s. 17
12. Envio, nr. 19 - januar 1983
13. Samme
14. Henri Weber: "Nicaragua, the Sandinist
Revolution", s. 101. (London 1981)
15. Jeg har fått historia bekrefte fra Eksil-

Solidaritets kontor i Brüssel. Nicaraguas ambassade i Stocholm kjente ikke til saka.

16. Barricada, 24/2-83

17. Ernesto "Che" Guevara (1928-67), født i Argentina og utdanna som lege. Traff Castro i Mexico og slutta seg til den cubanske geriljaen. Ble industriminister etter seieren, men kom raskt i motsetning-forhold til Castro, særlig angående forholdet til Sovjet. På en konferanse i Algerie i 1965 gikk Che til angrep på russerne og kalte dem "forrædere mot verdensrevolusjonen", Kort etter forlot han Cuba, prøvde å organisere en gerilja-bevegelse i Bolivia, men ble drept av regjeringsstyrker i oktober 1967.

18. Vegard Bye: "Revolusjonen i Nicaragua", s.68 (NUPI-rapport nr.60 - sept.1981)

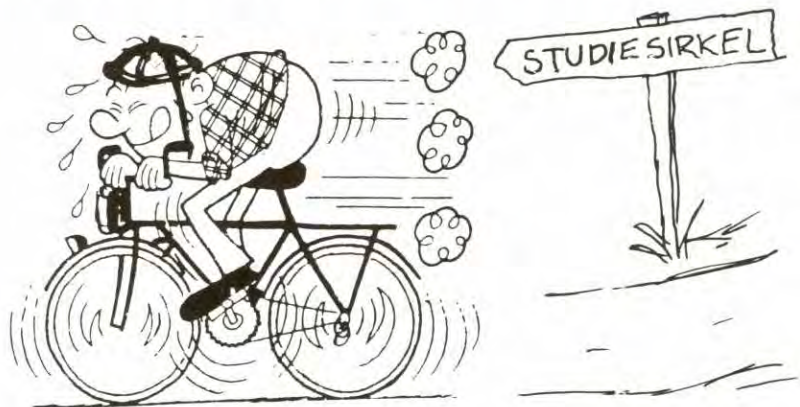
19. "Escritos -Carlos Fonseca proclama" (Managua - 1980)

20. 9-mannsledelsen i FSLN er: Daniel Ortega, (leder av regjeringsjuntaen), Humberto Ortega (forsvarsminister), Tomas Borge (innenriksminister), Victor Tirado, Luis Carrion (vise-innenriksminister), Bayardo Arce (leder for FSLN's politiske kommisjon), Carlos Nunez (president i stats-

rådet), Henry Ruiz (planleggingsminister) og Jaime Wheelock (landbruksminister).

21. Vegard Bye,s.72
22. Envio,nr.23-mai 1983
23. H.Weber,s.78
24. Samme,s.59
25. Latin America Weekly Report,nr.25-1982
26. " nr.38-1982
27. " nr.37-1982
28. Latin-Amerika i dag,nr.2 - 82
29. Sovjet-nytt,nr.22-1983
30. Neue Züricher Zeitung,1/2-83
31. " 17%5-83
32. Klassekampen,23/5-80
33. Latin-America Weekly report,nr.29-83
34. Guardian, 28/4-83
35. — " — 28/4-83
36. Whasingthon Post,20/7-81
37. Barricada Internacional,nr.61 - mai 1983
38. Rapport fra Amnesty International - 30/12-82

ETTER OPERASJON DAGSVERK

- ☐ Jeg ønsker flere opplysninger om Rød Ungdom
- ☐ Jeg vil bli medlem i Rød Ungdom
- ☐ Abonnementet på ungdomsmagasinet «Rute 80»
- ☐ **Jeg ønsker å delta på studiesirkel**

Navn:

Adresse:

Postnr: Poststed:

Skole:

Sendes Rød Ungdom, Postboks 610, Sentrum, Oslo 1

RØD ★ UNGDOM

RØD UNGDOM HAR TIDLIGERE UTGITT:

Hva vil Rød Ungdom?, 1973
Til kamp for et sted å være. 1974
Våg å kjempe, våg å vinne. 1975
Hvorfor sosialisme? 1979
Kan hende det gjelder å redde vår
jord. (natur og miljøvern) 1980
Rød Ungdoms handlingsprogram. 1980
Et ledd i en global strategi.
(Sovjet etter Afghanistan) 1980
Organisasjonshåndbok. 1981
Innføring i marxisme, filosofi. 1981
Innføring i marxisme,
politisk økonomi. 1982
Zimbawes vei til frigjøring. 1982
En innføring i marxisme,
grunnsirkel fra Rød Ungdom. 1983
Rød Ungdoms skoleprogram. 1983